

СЕКЦІЯ «СТРАХОВИЙ ЗАХИСТ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ»

Гаврилюк Д. С.,

здобувач вищої освіти факультету управління, підприємництва та права
Науковий керівник – **Нікольчук Ю. М.**, кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри фінансів, обліку та аудиту, Хмельницький кооперативний
торговельно-економічний інститут, м. Хмельницький

СТРАХОВА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Під час дії воєнного стану в Україні економіка нашої держави поставлена на паузу. На сьогоднішній день немає жодної галузі, яка б не постраждала від вторгнення росії в Україну. Страхова галузь, ймовірно, отримає низку позовів за воєнними полісами від суден, пошкоджених або втрачених морськими мінами, ракетними атаками та бомбардуваннями в зоні конфлікту в Чорному та Азовському морях. Страховики також можуть зіткнутися з претензіями за полісами морської війни від суден і вантажів, заблокованих або захоплених в українських портах та прибережних водах російською блокадою.

На жаль, руйнування та збитки є невідворотними наслідками війни. З іншого боку, страхування є механізмом, який загалом спрямований на забезпечення компенсації та відшкодування збитків. Проте у кожного правила є винятки, і війна є одним із таких винятків для страхування.

Зауважимо, що положення страхування різних страхових компаній на випадок війни відрізняються в залежності від умов конкретного договору. Як правило, всі договори страхування містять пункт про те, що збиток, заподіяний внаслідок військових дій, не є страховим випадком. Це означає, що сам по собі факт введення воєнного стану не повинен бути підставою для невизнання випадку страховим і відмови у виплаті страхового внеску.

Страховим випадком є подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми страхувальнику (ч.2 ст. 8 Закону України «Про страхування») [1]. Наприклад, шкода завдана в результаті бойових дій (обстрілів та бомбардування) ще не визначається страховим випадком. Переважно страхові компанії виплачують страхове відшкодування у звичайному порядку відповідно до усіх вимог договору та законодавства. Система страхових відносин в Україні забезпечує права, свободи і законні інтереси клієнтів страхових компаній навіть під час воєнного стану.

Але слід зазначити, якщо характер збитків однозначно вказує на те, що вони отримані в результаті військових дій, то звичайний договір страхування не дозволить отримати компенсацію. Для цього випадку існує особливий вид страхування від військових ризиків, який після 2014 року дещо поширився в прикордонних з ОРДЛО регіонах. Через високу ціну цей вид страхування не набув великої популярності і використовувався у виняткових випадках.

Сам факт війни чи воєнного стану, який діє з 24 лютого до сьогодні, не може бути підставою для відмови у виплаті страховки. Проте сучасні реалії не звільняють жодну зі сторін від зобов'язань по договору. Форс-мажор може вважатися лише законною підставою для відстрочення виконання обов'язку без жодної відповідальності за це. Це означає, що всі права та обов'язки сторін, які укладають такий договір, залишаються в силі.

На даний момент страховий ринок не має підстав для оптимізму щодо найближчого майбутнього. Треба визнати, що страхування, на жаль, не є однією з ключових галузей економіки. Страхування можна розглядати скоріше як додатковий інструмент, що дозволяє знизити ризики. І тому очевидно, що після перемоги фінансові ресурси будуть спрямовані на відновлення інфраструктури, житла, заводів, транспорту, а не на їх страхування. Наприклад, якщо Ви хочете застрахувати нерухомість, її спочатку потрібно відбудувати або придбати. В умовах обмежених фінансових ресурсів ресурси будуть спрямовані на першочергові потреби, тому питання страхування залишиться на другому плані.

Виняток можуть становити лише окремі види обов'язкового страхування, наприклад, обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Враховуючи обов'язковість цього виду страхування, обсяг продажів, якщо зменшити, буде не таким великим, як при добровільному страхуванні.

Тому страхування – це той напрямок підтримки, якому держава повинна буде приділити особливу увагу та запровадити заходи, які дозволять підтримати галузь, наприклад, шляхом зменшення податкового навантаження чи зміни регуляторних вимог.

Список використаних джерел:

1. Про страхування: Закон України від 7.03.1996 р. № 85/96 – ВР.(зі змінами та доповнення). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 12.04.2023 р.)
2. Страхування під час воєнного стану: чи є шанси на відшкодування. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/210301_strakhuvannya-pd-chas-vonnogo-stanu-chi--shansi-na-vdshkoduvannya (дата звернення 12.04.2023 р.)
3. Що змінюється у страхуванні в умовах воєнного стану? URL: <https://eba.com.ua/shho-zminuyetsya-u-strahuvanni-v-uovah-voyennogo-stanu/> (дата звернення 12.04.2023 р.)
4. Бурковська А. В., Хоренженко В. В. Розвиток фінтех-індустрії у кризовий період. Modern Economics. 2020. № 20(2020). С. 36-40. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-06).